

08 noiembrie 2022

08-1/23-2190

Doamnei Ana REVENCO,
Ministru al Afacerilor Interne

Mun. Chişinău, bd. Ştefan cel Mare şi Sfânt 75, MD-2012
E-mail: secretariat@mai.gov.md

Domnului Mihail VODĂ,
Director al Biroului Migraţie şi Azil al MAI
Mun. Chişinău, bd. Ştefan cel Mare şi Sfânt 124, MD-2005
E-mail: migrație@mai.gov.md

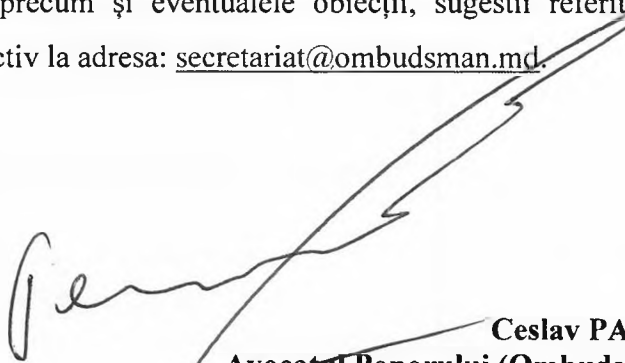
Domnului Rosian VASILOI,
Şef al Inspectoratului General al Poliţiei de Frontieră al MAI
Mun. Chişinău, str. Petricani 19, MD-2059
E-mail: politia.frontiera@border.gov.md

Prin prezenta, Vă remit Raportul elaborat de către membrii Consiliului pentru prevenirea torturii în urma vizitei de monitorizare efectuate la Centrul de plasament temporar al străinilor din cadrul Biroului Migraţie şi Azil al MAI la 17 august 2022¹.

Vă rugăm să remiteţi în adresa Oficiului Avocatului Poporului informaţii în tabel privind implementarea recomandărilor înaintate, precum şi eventualele obiecţii, sugestii referitoare la informaţiile şi concluziile Raportului respectiv la adresa: secretariat@ombudsman.md.

Anexă: Raportul de vizită pe 19 file.

Cu respect,

Ceslav PANICO,
Avocatul Poporului (Ombudsmanul)
Preşedinte al Consiliului pentru prevenirea Torturii

Ex: Al. ZUBCO
Şef direcţie, Direcţia prevenirea torturii OAP
tel. 060002641 Email: alexandru.zubco@ombudsman.md

¹ Raportul de vizită este elaborat în conformitate cu prevederile pct. 19 lit.b) din Protocolul Opţional la Convenţia împotriva Torturii şi a Pedepselor sau Tratamentelor Inumane sau Degradante (OPCAT) adoptat la 18 decembrie 2002 în cadrul celei de-a 57-a Sesiuni a Adunării Generale a ONU prin Rezoluţia A/RES/57/199, ratificat prin Legea 66/2006.

Consiliul pentru Prevenirea Torturii

Mecanismul Național de Prevenire a Torturii

RAPORT

**privind vizita preventivă/de monitorizare efectuată la
Centrul de Plasament Temporar al Străinilor
din cadrul Biroului de Migrație și Azil
al Ministerului Afacerilor Interne
din data de 17 August 2022**

Membrii Consiliului pentru Prevenirea Torturii

**Ceslav PANICO, Avocatul Poporului (Ombudsman), președintele Consiliului
Maia BĂNĂRESCU, Avocatul Poporului pentru Drepturile Copilului
Olesea DORONCEANU, membru al Consiliului:
Vadim AFTENE, membru al Consiliului;
Iuliana CUREA, membru al Consiliului;
Gheorghe BOSÎI, membru al Consiliului;
Ludmila MARANDICI, membru al Consiliului.**

I. PRELIMINARII

La data de 17 august 2022, între orele 09:00–12.00, membrii Consiliului pentru Prevenirea Torturii (în continuare Consiliul) și angajații din cadrul Oficiului Avocatului Poporului, au efectuat o vizită de monitorizare la Centrul de Plasament Temporar al Străinilor din cadrul Biroului de Migrație și Azil (CPTS al BMA).

- **Denumirea instituției:** Centrul de Plasament Temporar al Străinilor (în continuare CPTS)
- **Tipul instituției:** închisă
- **Adresa:** mun.Chișinău, str.Petricani nr.88
- **Data:** 17 august 2022
- **Tipul și/sau obiectivul vizitei:**
 - Monitorizarea situației actuale și implementării recomandărilor CpPT ca urmare a vizitelor desfășurate anterior (28 septembrie 2020)¹
 - Monitorizarea respectării drepturilor persoanelor plasate/deținute împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante.

- **Mandatul CPT:**

Consiliul pentru Prevenirea Torturii a fost instituit la data de 24 octombrie 2016 în corespundere cu prevederile Legii nr.52 din 03.04.2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsman).

Scopul Consiliului este de a proteja persoanele împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, în calitate de Mecanism Național de Prevenire a Torturii, în conformitate cu Protocolul opțional la Convenția împotriva torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante.

În conformitate cu prevederile art. 30 și 32 din *Legea nr.52 din 2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsman)*, precum și conform punctului 5 din *Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului pentru Prevenirea Torturii*, Consiliul pentru Prevenirea Torturii poate efectua vizite (neanuntate) preventive și de monitorizare în locurile unde se află sau se pot afla persoane private de libertate.

- **Numele membrilor echipei de vizită:**

- Ceslav Panico
- Vadim Aftene
- Olesea Doronceanu
- Iuliana Curea Adam
- Gheorghe Bosii
- Alexandru Zubco
- Carolina Cazaciuc
- Victor Morari

¹ <http://ombudsman.md/wp-content/uploads/2020/12/08-1-66-din-01.12.2020-MAI-raportul-de-vizit%C4%83-la-CPTS-din-cadrul-BMA-la-28.09.2020.pdf>

- **Metodologia aplicată:**

Membrii echipei de monitorizare au utilizat mai multe metodologii în scopul colectării și raportării informațiilor necesare: conversații cu personalul administrativ; inspecția tuturor încăperilor/spațiilor/celulelor, unde sunt plasate sau care sunt utilizate de persoanele plasate în custodie; observația; analiza și verificarea registrelor prezentate; analiza dosarelor personale/medicale ale persoanelor aflate în custodie temporară; efectuarea fotografiilor; verificarea termenelor de valabilitate a produselor/preparatelor medicale și a funcționalității dispozitivelor etc.

II. INFORMAȚII GENERALE DESPRE INSTITUȚIE

Potrivit **Legii nr.200 din 16.07.2010 privind regimul străinilor**² art. 65 prevede că: *Străinii luați în custodie publică vor fi plasați în Centrul de plasament temporar al străinilor. Centrul este o structură specializată, administrată de autoritatea competentă pentru străini, destinată cazării temporare a străinilor declarați indezirabili sau împotriva cărora s-a dispus măsura returnării ori expulzării și care au fost luați în custodie publică.*

Luarea în custodie publică potrivit art.64 al Legii 200 este o măsură de restângere a libertății de mișcare, dispusă de instanța de judecată împotriva străinului, care nu a executat decizia de returnare sau care nu a putut fi returnat în termenul prevăzut de legislație, care a trecut sau care a încercat să treacă ilegal frontiera de stat, care a intrat în țară în perioada de interdicție dispusă anterior, a cărui identitate nu a putut fi stabilită, care a fost declarat indezirabil, împotriva căruia a fost dispusă expulzarea sau dacă există riscul sustragerii acestuia. Perioada maximă de luare în custodie publică nu poate depăși 12 luni.

Prin Hotărârea Guvernului nr.493 din 07.07.2011 a fost aprobat Regulamentul Centrului de Plasament Temporar al Străinilor, care prevede că, Centrul este o structură specializată, subordonată autorității competente pentru străini și destinată cazării temporare a străinilor declarați indezirabili sau împotriva cărora s-a dispus măsura returnării, ori expulzării și care au fost luați în custodie publică. Regulamentul prevede modalitatea de plasare a străinilor în centru, drepturile și obligațiile străinilor, regulile de deplasare etc.

Potrivit art.4 pct.2 din Protocolul Opțional la Convenția ONU (OP CAT) privirea de libertate înseamnă orice formă de detenție sau închisoare ori plasarea unei persoane într-un loc public sau privat de detenție, pe care nu îl poate părăsi benevol, prin ordinul oricărei autorități judiciare, administrative sau de altă natură. Astfel, plasarea străinilor în centru, cade sub incidența definiției de „detenție” sau „privare de libertate”, prin urmare persoanele plasate trebuie să se bucure de întreaga gamă de garanții/standarde minime ca și persoanele deținute/plasate în alte locuri private de libertate.

Centrul este constituit structural din 3 servicii specializate - Serviciul pază și acces, ce au ca sarcină asigurarea pazei, supravegherea străinilor aflați în custodie publică, a programului zilnic și ordinii interioare; Serviciul identificări și escortă ce au ca sarcină identificarea străinilor, prelungirea custodiei publice și executarea deciziilor de îndepărtare; Serviciul logistică ce au ca sarcină organizarea și asigurarea întreținerii și folosirii tehnicii și bunurilor materiale din folosința Centrului, starea sanitară, precum și deservirea străinilor.

² Legea 200 din 16.07.2010

Potrivit statelor de organizare, Centrul are 39 functii, la momentul vizitei 33 pozitii erau ocupate. Femei angajate 5. Capacitatea de cazare a CPTS este de 160 persoane. Persoanele străine sunt plasate în centru în baza hotărârii de judecată si pot fi detinute de la 30 zile până la 6 luni, iar persoanele indizerabile până la 12 luni.

La data vizitei în CPTS erau plasate 7 persoane, 3 femei și 4 bărbați (din Rusia, Nigeria, Irak, Uzbekistan). Minori și familii nu au fost plasați în 2022. În total, în anul 2022 până la data vizitei au fost plasate 38 persoane (ultimul plasat pe 01.08.2022). Informația cu privire la numărul persoanelor plasate se înregistrează în Registrul de evidență a străinilor luați în custodia publică, astfel CpPT constată veridicitatea informațiilor furnizate cu datele din registru.

Durata medie de plasament pentru anul 2022 (ianuarie-iunie) a constituit 41 zile, astfel CpPT constată o ușoară creștere a numărului de zile comparativ cu anii precedenți, 33 în 2020, 37 în 2021.

CpPT consideră salutar faptul că nici într-un caz nu a fost depășit termenul legal maxim de detenție al persoanelor aflate în custodie publică.

Pe teritoriul institutiei sunt amplasate 3 blocuri:

1. Blocul I este compartimentat în 3 etaje. La etajul 1 sunt cabinetele medicale, sălile pentru întrevederi confidențiale cu avocații sau vizitatorii. Etajul 2 este destinat pentru plasarea străinilor de gen masculin, iar etajul 3 este destinat plasării femeilor. Tot la etajul 3 este amplasată bucătăria, sala de sport, sala de tenis de masă, biblioteca, încăperile pentru rugăciuni.

2. Blocul II (administrativ) aici este amplasată unitatea de gardă, sala de ședințe, cantina, 2 încăperi cu câteva mașini de spălat/călcat haine, un depozit și spațiu/dulap pentru depozitarea lenjeriei și hainelor pentru persoanele plasate.

Tot în blocul administrativ, la etajul 1 este situat izolatorul disciplinar, în care se află un pat, o masă, 1 scaun, veceu și robinet funcțional. Veceul nu este separat de restul încăperii, lumina naturală era slabă deoarece fereastra prin care pătrundea lumina zilei este foarte mică. Deși în izolator nu era nici o persoană, Consiliul constată că izolatorul nu este dotat cu sonerie sau alt sistem de semnalizare, iar la ieșire/în apropiere nu este nimeni de gardă, prin urmare practic este imposibil ca persoana plasată acolo să fie auzită de cineva din exterior atunci când ar solicita ajutor.

3. Blocul III destinat pentru plasarea familiilor. La momentul vizitei blocul era gol și Consiliul a constatat doar faptul că blocul dispune de mai multe camere, sala pentru alimentație, sălile pentru baie, sala pentru vizionarea televizorului etc. Starea materială este una satisfăcătoare, este menținută curățenia, asigurat accesul la apă, lumină funcțională artificială și de zi, veceurile curate, băile curate și separate, spațiile aerisite, pardoseaua și pereții curați. Toate camerele erau dotate cu mobilier (paturi) bune, saltele, perne, plapume, lenjerie de pat, ștergare (2) noi. Personalul administrativ susține că, persoanele plasate în acest bloc ziua pot ieși afară (pe teritoriul special amenajat și îngrădit) oricând, deoarece din interior ușile nu sunt închise.

Cooperarea

La începutul vizitei, membrii Consiliului au discutat cu reprezentanții și personalul din cadrul CPTS, care au manifestat deschidere spre colaborare, comunicare directă și neîngrădită pe perioada vizitei. Discuțiile au fost axate pe scopul și obiectivele vizitei efectuate de către Consiliu, nivelul de implementare a recomandărilor anterioare, provocări, dificultăți și/sau probleme de implementare. De asemenea, s-au solicitat informații generale despre centru și problemele majore cu care se confruntă în raport cu persoanele aflate în custodia publică.

Totodată, CpPT constată că spre deosebire de angajații CPTS care au manifestat o atitudine respectuoasă și profesionistă față de membrii CpPT, personalul medical (care de jure nu sunt angajați ai CPTS) au manifestat o atitudine arogantă și pe alocuri lipsită de profesionalism, cel mai probabil generată de necunoașterea atribuțiilor și mandatului CpPT și neoferirea informațiilor solicitate de către CpPT fapt ce ar putea fi considerat o imexiune în activitatea Avocatului Poporului și CpPT.

Accesul membrilor CpPT în toate spațiile a fost asigurat fără impedimente.

Este de apreciat faptul că angajații CPTS cunosc despre mandatul și atribuțiile CpPT, însă informații despre instituția Ombudsmanului ca mecanism de prevenire a torturii precum și informații despre mandatul, atribuțiile și drepturile Consiliului pentru Prevenirea Torturii nu se regăsesc pe panourile informative din Centru.

Rezumat al informațiilor furnizate de personalul din cadrul CPTS

- CPTS nu este suprapopulat, incidente majore nu s-au înregistrat, cazuri de aplicare a torturii sau tratamente inumane/degradante nu au fost înregistrate.
- Persoanelor aflate în custodie publică le sunt respectate toate drepturile prevăzute de legislația în vigoare.
- Teritoriul CPTS este îngrădit și monitorizat video, accesul în instituție este permis doar după verificarea și stabilirea identității persoanelor la serviciul pază.
- Fiecare persoană ce urmează să fie plasată în custodie publică este supusă percheziției corporale la intrarea în centru, examinată vizual pentru constatarea prezenței/lipsei leziunilor corporale, întocmit dosarul personal, familiarizată cu regimul centrului etc. Fiecare deținut este asigurat cu produse de igienă (hârtie igienică, săpun, șampon) și lenjerie de pat curată.
- Alimentarea deținuților corespunde tuturor normelor sanitaro-igienice. Deținuții se alimentează într-un spațiu special amenajat, de 3 ori pe zi, în baza unui contract cu un agent economic. Totodată, orice deținut poate să primească suplimentar colete cu produse alimentare.
- Persoanele aflate în custodie publică sunt responsabile de menținerea igienei personale și curățenia în camerele/celulele unde sunt plasați.
- Nu este îngrădit accesul la plimbări (de facto ziua toate celulele sunt deschise și accesul la aer este neîngrădit), la medic sau avocat.

III. CONSTATĂRILE CpPT

- ❖ CPTS nu este suprapopulat, iar funcțiile vacante nu afectează funcționalitatea instituției;
- ❖ Accesul în Centru este supravegheat în regim 24/24, teritoriul este îngrădit, monitorizat video, curat și îngrijit;
- ❖ Atitudinea personalului administrativ din cadrul Centrului a fost deschisă și receptivă, furnizându-se răspuns la toate întrebările adresate;
- ❖ Consiliului i-a fost asigurat accesul în toate blocurile, încăperile/celulele. S-au vizitat toate cele 3 blocuri, bucătăria, sălile de sport, zona de plimbare, cabinetele medicale, izolatorul etc;

❖ Persoanele plasate în Centru nu au formulat/sesizat nemulțumiri versus atitudinea colaboratorilor față de ei, nu au expus plângeri privind aplicarea torturii sau tratamentelor inumane/degradante;

❖ Per general, condițiile materiale din Centru sunt satisfăcătoare, veceurile sunt curate și separate; sălile de baie sunt separate, funcționale și cu acces la apă caldă; lumina este accesibilă naturală și artificială;

❖ Persoanele plasate în custodie pot fi vizitate, au acces la un avocat în condiții confidențiale, pot primi colete și expedii corespondență;

❖ Consiliul constată limitarea accesului persoanelor plasate la apeluri telefonice (contra plată de la un telefon public) și limitarea accesului la internet (5 minute pe zi de pe telefonul personalului din cadrul instituției);

❖ În CPTS nu sunt disponibile materiale informaționale privind mandatul/atribuțiile CpPT sau OAP; Salutabil este faptul că panouri informative/pliante sunt în toate blocurile (în mai multe limbi) și vizează drepturile solicitanților de azil/refugiaților și conțin datele de contact ale Centrului de Drept al Avocaților (CDA);

❖ Examinarea corporală primară a persoanelor este efectuată de personalul fără studii medicale; documentarea de facto a leziunilor corporale sau a stării de sănătate nu are loc imediat în momentul plasării sau la fiecare intrare/ieșire din CPTS;

❖ CPTS asigură persoanele deținute cu servicii de asistență psihologică;

❖ În Centru nu activează nici un lucrător medical, pentru examinări medicale persoanele sunt escortate către serviciul medical din cadrul Poliției de Frontieră. Astfel, personalul medical care acordă asistență medicală persoanelor plasate, de iure nu sunt angajați ai Centrului, ei susțin că acordă asistență medicală în calitate de voluntari;

❖ În Centru nu se asigură acordarea asistenței medicale calitative și calificate; nu se respectă confidențialitatea datelor cu caracter medical a persoanelor plasate; nu se respectă regulile și condițiile de păstrare a preparatelor medicale; se păstrează medicamente cu termen de valabilitate expirat; nu se documentează continuitatea și rezultatele tratamentului administrat; preparatele medicale se eliberează de personalul fără studii medicale;

❖ Nu se completează nici un registru al leziunilor corporale sau a incidentelor (deși este disponibil);

❖ Persoanele intervievate au expus nemulțumiri privind calitatea asistenței medicale; lipsa medicilor și a preparatelor medicale; calitatea proastă a alimentației; imposibilitatea preparării alimentației; lipsa activităților ocupaționale pentru femei; insuficiența produselor de igienă personală repartizată;

❖ Centrul nu are angajat nici un traducător și nici nu asigură cu traducător persoanele plasate în custodie publică (comunicarea are loc prin semne);

❖ Nici un bloc din cadrul Centrului nu este ajustat la necesitățile persoanelor cu nevoi speciale;

❖ Nu există un Plan de implementare a recomandărilor CpPT urmare a vizitei din 28 septembrie 2020, deși unele recomandări au fost implementate;

❖ Lipsa posibilității de organizare a conferințelor video cu instanțele de judecată, avocații, rudele persoanelor deținute.

Consiliul a solicitat pentru consultare prezentarea tuturor registrelor și a avut acces neîngrădit la toate. Unele registre erau goale/necompletate, iar unele (cele din secția medicală) se completează cu alte informații, care nu corespund întocmai denumirii registrului.

Consiliul a consultat următoarele registre prezentate:

- Registrul de evidență a cazurilor de aplicare a forței fizice și a mijloacelor speciale (gol);
- Registrul de evidență a escortelor;
- Registrul de evidență a cererilor vizitatorilor;
- Registrul de evidență a alimentației zilnice;
- Registrul de evidență a mijloacelor de transport;
- Registrul de primire-predare a serviciului;
- Registrul de evidență a vizitatorilor;
- Registrul de evidență a fișelor de post;
- Registrul de evidență a cererilor persoanelor plasate.

Cele mai relevante informații despre persoana plasată în custodie se înregistrează și păstrează în dosarul personal al străinului.

Consiliului nu i-au fost prezentate următoarele registre:

- Registrul de evidență a scoaterii din camere și a plimbărilor _ probabil astfel de registru nu se completează deoarece ziua camerele nu sunt închise și persoanele pot oricând ieși la aer.
- Registrul de evidență a proceselor verbale de percheziție corporală a persoanelor plasate și a obiectelor depistate în cadrul percheziției.
- Registrul de evidență a informării asupra drepturilor și obligațiilor străinilor, notificarea terților cu privire la plasament.
- Registrul de evidență a sancțiunilor disciplinare aplicate.
- Registrul de evidență a recepționării și transmiterii plângerilor, declarațiilor sau altor informații despre pretinse fapte de tortură, tratament inuman sau degradant.
- Registrul de evidență a cazurilor de aplicare a leziunilor corporale/traumatisme /automutilări /declararea grevei foamei.
- Registrul de evidență a fișelor medicale, examinării medicale/primului ajutor medical și a solicitării asistenței medicale persoanelor.
- Registrul examinării medicale a deținuților la ieșirea din izolator.
- Registrul convorbirilor telefonice.

IV. TRATAMENTUL DEȚINUȚILOR

Pe durata vizitei, după discuțiile cu persoanele plasate în custodie, membrii Consiliului nu au constatat alegerii de tortură sau rele tratamente din partea angajaților sau altor persoane.

Personalul din cadrul CPTS a subliniat faptul că toate persoanele anterior plasării sunt percheziționate; examinarea corporală are loc într-un birou separat de către o persoană de același gen cu cea deținută; toate leziunile corporale vizibile sunt fixate și înregistrate de angajații instituției. Nu au fost înregistrate careva cazuri de violență între deținuți și nici cazuri de suicid.

Hotărârea Guvernului nr.493 din 07.07.2011 prin care a fost aprobat Regulamentul Centrului de Plasament Temporar al Străinilor include garanții împotriva torturii însă **CpPT constată că aceste garanții nu sunt pe deplin respectate.**

Potrivit pct.17, 18 și 196 a Regulamentului CPTS: „Colaboratorul punctului medical va verifica străinii în vederea constatării stării sănătății, existenței leziunilor corporale sau altor urme de violență etc. În cazul constatării faptului că străinul are leziuni corporale, acesta va fi examinat de către medic, cu acordarea ajutorului medical de rigoare. Medicul care efectuează examenul medical al străinului plasat în Centru are obligația de a sesiza procurorul și Avocatul Poporului, în cazul în care are bănuieli temeinice că străinul a fost supus torturii, tratamentelor cu cruzime, inumane sau degradante ori altor rele tratamente, precum și obligația de a consemna în fișa medicală faptele constatate și declarațiile străinului în legătură cu acestea. În asemenea cazuri, străinul plasat în Centru are dreptul de a cere să fie examinat, din cont propriu, la locul de cazare, de un medic din afara Centrului, indicat de acesta, sau de un medic legist. Constatările medicului din afara Centrului se consemnează în fișa medicală a persoanei plasate în Centru, iar certificatul medico-legal se anexează la fișa medicală, după ce persoana cazată a luat cunoștință de conținutul său, contra semnătură”.

Garanțiile împotriva torturii și relelor tratamente nu pot fi respectate pe deplin deoarece CpPT a constatat că Registrul de evidență a recepționării și transmiterii plângerilor, declarațiilor sau altor informații despre pretinse fapte de tortură, tratament inuman sau degradant nu este disponibil. De asemenea, examinarea corporală primară se efectuează de angajați/personal fără studii medicale. **CPTS nu are în statele de personal medici disponibili la orice oră, ziua sau noaptea, prin urmare nu se respectă garanția de examinare medicală a persoanelor la fiecare intrare sau ieșire din centru.**

Examinarea medicală trebuie să corespundă rigorilor și cerințelor stipulate în Protocolul de la Istanbul și Ordinului Procuraturii Generale nr.77 din 31.12.2013, însă aceste cerințe nu sunt respectate nici de angajații CPTS și nici de către personalul medical din cadrul Poliției de Frontieră (responsabil de acordarea asistenței medicale persoanelor aflate în custodia CPTS).

GARANȚII ÎMPOTRIVA TORTURII ȘI A RELELOR TRATAMENTE

a) Accesul la un avocat.

Legea nr.200 din 16.07.2010 privind regimul străinilor în art.66 alin.2) precum și pct.28,73,90 din Regulamentul CPTS prevăd dreptul străinilor să beneficieze de asistență juridică gratuită sau pe bază de contract. Nu este limitată frecvența întrevederilor cu avocatul, întrevederile se desfășoară în mod confidențial, iar numărul lor nu poate fi limitat. Totodată, străinului i se permite să comunice avocatului sau altei persoane locul unde este plasat. Comunicarea se face în scris, telefonic sau prin alte metode, în mod gratuit.

În blocul II sunt încăperi special amenajate pentru întrevederi, care dispun de masă, scaune și alte condiții (încăperile sunt curate, încălzite pe timp de iarnă, ventilate, cu acces la lumina naturală). În încăperile pentru întrevederi sunt pliante informative cu drepturile persoanelor solicitante de azil/refugiaților și datele de contact ale Centrului de Drept al Avocaților.

b) Asistența medicală

Cadrul normativ, care reglementează prestarea serviciilor medicale persoanelor aflate în custodie publică, este prevăzut în *Hotărârea Guvernului nr.493 din 07.07.2011/Regulamentul CPTS*

pct. 181-202; Ordinului MAI nr.354 din 31.12.2015 cu privire la aprobarea Instrucțiunilor de ordine interioara a Centrului de Plasament temporar al străinilor și Ordinului MAI nr. 345 din 24.11.2014 cu privire la aprobarea Instrucțiunii cu privire la modalitatea de îndreptare, recepționare, investigare medicală și tratament a solicitanților de azil, beneficiarilor de protecție umanitară și a străinilor plasați în CPTS.

Autoritatea competentă pentru străini din cadrul Ministerului Afacerilor Interne este responsabilă de crearea condițiilor de întreținere, de acordare a asistenței medicale și de spitalizare a străinilor plasați în Centru. La plasarea în Centru, străinii sunt supuși controlului medical obligatoriu, inclusiv cu efectuarea radiografiei cutiei toracice, analizelor de laborator pentru excluderea maladiilor infecțioase și parazitare (inclusiv transmisibile). Asistența medicală de ambulator trebuie să asigure confidențialitatea și să nu lezeze demnitatea străinului, să fie realizată în prezența asistentei medicale și a translatorului de același sex cu străinul (în caz de barieră lingvistică). Rezultatele examenului, care conțin date privind starea psihică și somatică a străinilor, se înregistrează în fișa examinării medicale a persoanei la plasare în Centru (F-025/e), precum și în Registrul de evidență a examinărilor medicale ale persoanelor la plasare în Centru. Asistența medicală în Centru se acordă în mod gratuit, ori de câte ori este necesar sau la cerere. Asistența medicală urgentă (la etapa prespitalicească) se acordă la punctul medical al Centrului. Tratamentul maladiei depistate poate fi efectuat în incinta punctului medical sau prin spitalizare.

Colaboratorul medical, care efectuează examenul medical, este obligat să sesizeze prin raport șeful Centrului în cazul în care constată că străinul a fost supus torturii, tratamentelor cu cruzime, inumane sau degradante ori altor rele tratamente, precum și să consemneze în fișa medicală faptele constatate și declarațiile străinului în legătură cu aceasta. Toate cazurile de maltratare sau traumare a străinilor sunt înscrise în Registrul de evidență a traumelor în Centru. În cazuri de maltratare, străinul are dreptul de a cere să fie examinat, din cont propriu, de un medic din afara Centrului, indicat de acesta, sau de un medic legist. Constatările medicului din afara Centrului se consemnează în fișa medicală a persoanei plasate, iar certificatul medico-legal se anexează la fișa medicală, după ce străinul a luat cunoștință de conținutul acesteia, contra semnătură.

Constatările CpPT

❖ Potrivit Ordinului MAI nr.354 din 31.12.2015, personalul medical execută serviciul, de regulă, între orele 8.00 - 17.00, **iar în practică personalul medical în statele Centrului nu există, nefiind executată această prevedere.**

Administrația CPTS susține că mecanismul de organizare a asistenței medicale persoanelor plasate în CPTS are loc prin intermediul escortării străinilor către serviciului medical al Poliției de Frontieră sau vizitelor medicilor din cadrul IGPF la CPTS. În practică, acest mecanism nu oferă respectarea garanțiilor de prevenire a torturii și relelor tratamente din cauza neexecutării:

- (1) examinării medicale confidențiale la fiecare intrare și ieșire din instituție;
- (2) documentarea și raportarea tuturor leziunilor corporale în corespundere cu actele naționale și Protocolul de la Istanbul;
- (3) asigurarea continuității neîntrerupte a tratamentului la plasare și ieșire din instituție.

❖ Ordinul MAI nr.354 din 31.12.2015 și Ordinul MAI nr. 345 din 24.11.2014 prevăd expres realizarea examinării medicale primare obligatorii în scopul profilaxiei maladiilor ce pun în pericol sănătatea publică (tuberculoza, lues, infecția HIV, hepatitele virale) cu înregistrarea lor în fișa bolnavului de ambulator și supravegherea medicală ulterioară.

CpPT constată că, caracterul obligatoriu al acestei prevederi încalcă dreptul la confidențialitate al pacienților deoarece străinii intervievați au susținut că deși le sunt prelevate probe de sânge nu sunt informați pentru ce investigații sau care sunt rezultatele investigațiilor.

Principiul 9 al Principiilor de bază ale Organizației Națiunilor Unite privind tratamentul deținuților prevede că "deținuții trebuie să aibă acces la serviciile de sănătate disponibile în țară fără discriminare pe baza situației lor juridice", iar "serviciile de sănătate din penitenciare trebuie să aibă standarde profesionale, etice și tehnice echivalente cu cele aplicabile serviciilor de sănătate publică din comunitate". Astfel, recomandările internaționale prevăd expres accesul deținuților la testare la HIV, hepatite virale și infecții cu transmitere sexuală, în orice moment de aflare în detenție. Respectiv, caracterul obligator de control al maladiilor infecțioase în locurile de detenție ține mai mult de angajamentul administrației și impunerea unor proceduri operaționale standard de realizare, fără limitarea drepturilor pacientului la informare și confidențialitate.

❖ La momentul vizitei, Consiliul constată existența spațiului special amenajat pentru examinare medicală în condiții de confidențialitate, însă examinarea medicală nu se efectuează la plasarea în centru, ci a doua zi este escortat la serviciul medical al Poliției de Frontieră unde este examinat. La plasare în centru ofiterul de serviciu, care nu este personal medical, examinează vizual străinul dacă nu are vătămări corporale.

❖ Nu este asigurată securitatea datelor personale cu caracter medical și a examinării medicale a străinilor în condiții confidențiale la intrare și la ieșire din CPTS. Persoanele, care nu au atribuții medicale sau de îngrijire, nu trebuie să dispună de acces la informațiile medicale.

❖ Consiliul constată că, datele medicale ale persoanelor se păstrează în cabinetul medical, unde au acces și personalul nemedical, prin urmare nu se respectă cerințele de garantare a confidențialității datelor cu caracter medical. Registrele cu înscrieri medicale se păstrează în acces liber (pe masa în cabinetul medical) și au acces la ele oricine din angajați. CpPT constată lipsa unor proceduri, instrucțiuni privind condițiile de operare cu datele personale cu caracter medical ale deținuților.

❖ Nu este asigurată respectarea prevederilor Ordinului nr.77 din 31.12.2013 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la procedura de identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant. **Consiliul constată că nu este asigurată evidența și documentarea adecvată a leziunilor corporale în corespundere cu Ordinul nr.77 și cu prevederile Protocolului de la Istanbul.**

❖ Examinările medicale **la ieșirea/intrarea nu se efectuează**, fapt ce duce la neexecutarea recomandării CPT și CpPT ca orice persoană plasată în custodie obligatoriu trebuie să fie examinată de către personalul medical, în momentul admiterii acestuia și la momentul eliberării.

Consiliul constată că, examinarea medicală a străinilor de către un medic nu se efectuează imediat la fiecare intrare și ieșire. Registrul examinării medicale a persoanei deținute la ieșirea/intrare nu există.

❖ Nu este asigurată prezența personalului medical 24/24 ore în incinta CPTS în vederea realizării garanției de examinare medicală imediată la fiecare intrare/ieșire.

- ❖ Registrele medicale sunt completate necorespunzător destinației. Felcerul nu este instruit în examinarea și descrierea morfologică și topografică a leziunilor corporale.
- ❖ În cabinetul medical se păstrează preparate medicale cu termen expirat.
- ❖ Preparatele medicale se eliberează de personal fără studii medicale.
- ❖ La colectarea analizelor persoanele nu semnează acordul informat, la fel persoanele nu sunt informate despre rezultatele analizelor.
- ❖ Nu se respectă recomandările medicilor de examinare în dinamică.
- ❖ Nu se documentează continuitatea și rezultatele tratamentului administrat.
- ❖ Nu sunt interpretate rezultatele analizelor.
- ❖ În cartela medicală nu se înregistrează cazurile de declarare a grevei foamei, iar persoanele nu sunt supravegheate medical. Lipsesc proceduri operaționale de conduită a astfel de cazuri.
- ❖ În zilele de sâmbătă, duminică și pe parcursul nopții nu este asigurată supravegherea medicală a persoanelor deținute. Cazurile de urgență sunt preluate de serviciul de ambulanță.
- ❖ Nu este asigurat managementul adecvat al medicamentelor (proceduri de asigurare, evidență, verificare, nimicire a medicamentelor expirate), inclusiv condiții de păstrare conforme (dulapuri cu lacăt și/sau fără accesul luminii, frigider). Lipsesc un Registru de evidență a preparatelor, inclusiv sistem de gestionare a termenelor de valabilitate și proceduri de nimicire inofensivă a medicamentelor. Cabinetul medical nu este asigurat cu frigider pentru păstrarea medicamentelor cu regim termic special.
- ❖ Nu este asigurat managementul deșeurilor rezultate din activitatea medicală în corespundere cu legislația în vigoare. Deșeurile rezultate din activitatea medicală, contrar prevederilor Legii nr. 209 din 29.07.2016 privind deșeurile, sunt colectate nesigur, iar în instituție lipsesc proceduri de gestionare a lor. Respectiv, nu se asigură siguranța manoperelor medicale și există riscuri pentru sănătatea străinilor și angajaților.
- ❖ Nu este instituit sistemul de colectare a datelor privind sănătatea deținuților.

c) Notificarea custodiei și contactul cu lumea exterioară

Potrivit Regulamentului CPTS pct.21, 18, 119 după plasare, străinul are dreptul să comunice familiei, avocatului sau altei persoane locul unde este plasat. Comunicarea se face în scris, telefonic sau prin alte metode, în mod gratuit. Străinii pot să beneficieze de dreptul la corespondență și la serviciile telefonice pe cont propriu. Pentru asigurarea exercitării dreptului la convorbiri telefonice, conducerea Centrului va instala telefoane publice pe teritoriul acestuia în locuri speciale. Totodată, potrivit pct.70 al Regulamentului străinii plasați au dreptul la întâlniri cu rudele și cu alte persoane indicate de aceștia, cu o durată de la 1 până la 4 ore. Întrevederile au loc cu acordul străinului plasat, nu mai mult de trei ori pe săptămână.

Din discuțiile cu străinii plasați, se constată că nu le-a fost îngădit dreptul la întâlniri însă convorbirile telefonice sunt limitate, fiind condiționate de prezența sau lipsa banilor pentru procurarea cartelelor telefonice.

CpPT constată că deși persoanele plasate pot folosi telefonul public pentru apeluri, acest drept ar putea fi îngădit în cazul în care străinul nu are mijloace financiare pentru achitarea acestor servicii. Totodată, constatăm că deținerea telefoanelor mobile în CPTS este interzisă, **nu și accesul la internet**. Prin urmare, CPTS ar putea fi dotat cu laptop, calculator sau un telefon mobil cu acces la internet prin intermediul căruia străinii ar putea contacta/comunica gratuit cu rudele.

d) Informațiile privind drepturile acordate deținuților

Legea nr.200 din 16.07.2010 privind regimul străinilor la art.66 alin. (3) prevede că: *“Străinii cazați în Centru au dreptul să fie informați în scris, imediat după cazare, în limba pe care o vorbesc sau într-o limbă înțeleasă, despre motivele principale care au condus la luarea măsurii, despre drepturile și obligațiile pe care le au în timpul șederii în Centru”*. Aceeași prevedere este stipulată și în Regulamentul CPTS la Cap.III pct.28.

Registrul de evidență a informării asupra drepturilor și obligațiilor nu este disponibil, prin urmare nu putem constata în ce limbă sunt informați străinii despre drepturile și obligațiile lor.

Spre regret, CpPT constată că CPTS nu are nici o persoană angajată în calitate de traducător. Ținând cont de multitudinea țărilor de origine a străinilor nu este clar cum se respectă această garanție, cum se comunică cu străinii și cum le sunt explicate drepturile și obligațiile.

Astfel, Consiliul constată că accesibilitatea persoanelor deținute la informațiile cu privire la drepturile lor sunt limitate, deoarece informații traduse pe panouri vizează drepturile solicitanților de azil/refugiaților nu și drepturile și obligațiile lor pe perioada aflării în instituție. Prin urmare se recomandă traducerea/actualizarea și plasarea informațiilor în locurile accesibile cu includerea informațiilor despre mandatului CpPT și/sau altor instituții responsabile de protecția drepturilor lor.

e) Procedura de gestionare a plângerilor

Regulamentul CPTS conține la pct.106-118, 143-154 modalitatea de depunere a petițiilor care include în sine și potențialele plângeri. Consiliul constată că străinii pot expedia scrisori atât conducerii centrului, cât și altor organe (pe teritoriu este cutie poștală accesibilă), corespondența nefiind cenzurată și înregistrată în registre separate. Toate cererile adresate administrației se înregistrează și se examinează (cele mai multe vizează dreptul la convorbiri telefonice și întrevederi). Pentru expedierea corespondenței externe (națională) la cerere străinului pot fi eliberate timbre, plicuri, stilou, file etc.

Registrul de evidență a recepționării și transmiterii plângerilor, declarațiilor sau altor informații despre pretinse fapte de tortură, tratament inuman sau degradant nu este disponibil.

CONDIȚIILE DE DETENȚIE

a) Condițiile de trai

Condițiile materiale de detenție din celule sunt satisfăcătoare și corespund standardelor naționale și internaționale. Camerele nu sunt suprapopulate, curate, dispun de 2 sau 4 paturi etajate cu scări pentru a ajunge la nivelul 2; în fiecare cameră este o masă și scaune; pereții sunt curați fără urme de mușcături; temperatura corespunde normelor; umiditatea nu era ridicată; insecte sau rozătoare nu au fost observate; accesul la lumina de zi este asigurat prin prezența ferestrelor mari; lumina artificială pe timp de noapte/seara funcționează; sistem de ventilare nu este.

În CPTS nu sunt instalate dispozitive prin intermediul cărora deținutul la necesitate poate suna sau apela gardienii deoarece ușile ziua sunt deschise și accesul spre curtea de plimbare neîngrădit.

În alte încăperi (cabinetul medical, sala de întrevederi, depozitul) condițiile erau satisfăcătoare, umiditatea normală, iluminarea naturală și artificială, temperatura corespunde normelor.

În instituție străinii nu au acces la facilitățile unei bucătării (cuptor cu microunde, aragaz, frigider, mașină de spălat) deoarece nu se permite prepararea mâncării.

Izolatorul disciplinar nu corespunde standardelor de detenție deoarece fereastra mică nu permite pătrunderea luminii de zi; veceul nu este separat și nu există sistem/dispozitiv de apel a colaboratorilor (în special pe timp de noapte și în caz de urgență).

b) Igiena

În blocul unde erau plasate persoane, patul, saltelele și lenjeria de pat erau curate (în blocul pentru familii erau noi).

Veceul amplasat la fiecare etaj era funcțional, curat, ventilat.

Baia dispunea de para pentru duș (apă rece și caldă) și un robinet funcțional, unde persoanele pot menține igiena zilnică. Administrația susține că se distribuie produse de igienă personală deținătorilor hârtie igienică, săpun, șampon.

Din discuțiile cu străinii, s-a menționat că lenjeria de pat le-a fost repartizată cu 4 luni în urmă, angajații nu le schimbă, dar le dau detergent pentru ca ei să le spele/usuze și să le pună la loc.

CpPT a remarcat că toți străinii dorm pe saltele foarte subțiri, deși în blocul pentru familii sunt disponibile zeci de saltele noi și groase.

Străinii menționează că cantitatea produselor de igienă repartizată este foarte mică.

c) Aprovizionarea cu apă și alimente

Toate persoanele au acces nelimitat la apă potabilă.

Din afirmațiile administrației CPTS, alimentația corespunde tuturor normelor (cantitatea diferă doar pentru bolnavi, persoanele încadrate în grad de dizabilitate, femei însărcinate sau care alăptează). Persoanele plasate se alimentează de 3 ori pe zi în bucătăria instituției. Produsele alimentare se livrează zilnic în caserole sigilate în baza unui contract cu un agent economic. De asemenea, unele produse alimentare pot fi transmise străinilor prin colete.

Unii străini intervievați au expus nemulțumiri vis-a-vis de cantitatea și calitatea mâncării, menționând că primesc cantități mici, necomestibile sau resturi alimentare. Totodată, s-a menționat că preparatele alimentare tradiționale nu corespund specificului alimentar al țării din care provin, din acest considerent ar fi binevenit permisiunea de a prepara mâncarea proprie.

Provocări:

➤ Produsele sunt aduse de agentul economic, dar distribuite de către angajații care nu dispun de un carnet de sănătate cu mențiunile respective despre controlul medical și instruirea igienică.

➤ Nu există o procedură de colectare a deșeurilor alimentare.

➤ Străinii susțin că nu primesc fructe și legume.

➤ Străinii susțin că le este interzis prepararea mâncării specifice culturii și țării din care provin.

d) Activități zilnice

Străinii au acces neîngrădit și nelimitat la aer și plimbări zilnice. Curtea/zona pentru plimbări era curată și dispunea de un acoperiș în caz de ploaie. La fiecare etaj este amplasat un televizor, sunt disponibile și accesibile sala de sport, masa de tenis și șah, cărți artistice, sală de rugăciuni.

Totuși, străinii susțin că nu au ocupații, în special femeile, deoarece la televizor sunt doar 2 canale disponibile, cărțile din bibliotecă sunt puține și în limbi pe care nu le cunosc.

Deoarece plasarea persoanelor are loc pe un termen de până la 12 luni, Consiliul recomandă administrației să identifice activități ocupaționale în vederea menținerii sănătății mintale.

V. STATUTUL IMPLEMENTĂRII RECOMANDĂRIILOR CpPT

Trei drepturi ale persoanelor reținute de poliție sunt considerate de Comitetul pentru Prevenirea Torturii (CPT) ca având o importanță deosebită: dreptul persoanei la notificarea detenției către o terță parte aleasă de ea (un membru al familiei, un prieten, o altă rudă); dreptul de a avea acces la un avocat și dreptul de a solicita examinarea medicală de către un doctor ales (suplimentar față de orice examinare medicală realizată de un doctor chemat de autoritățile polițienesci).

În opinia CPT-ului, aceste drepturi constituie trei garanții fundamentale împotriva relexor tratamente aplicate deținuților, care trebuie aplicate de la începutul custodiei publice/privării de libertate, indiferent de cum sunt acestea descrise în sistemul legal în cauză (extras din cel de-al 2-lea Raport general [CPT/Inf (92) 3]).

CpPT constată că în CPTS se asigură parțial respectarea acestor trei drepturi. Notificarea custodiei și accesul la un avocat sunt garanții care se respectă însă pe segmentul examinării medicale nu au fost întreprinse careva acțiuni sesizabile menite să schimbe situația.

Analizând statutul implementării recomandărilor din 2020 constatăm că 2 recomandări au fost implementate, 2 parțial implementate, 11 se mențin și 1 nu a fost verificată.

	Recomandările CpPT 2020	Starea de fapt în 2022
1.	Ministerul Afacerilor Interne Revizuirea mecanismului de asigurare a asistenței medicale prin intermediul serviciului medical al Poliției de Frontieră, inclusiv a actelor normative în vigoare din prisma alinierii lor la standardele internaționale privind respectarea dreptului la sănătate a deținuților și a garanției fundamentale de examinare medicală: ordinul MAI nr. 345 din 24.11.2014 și Ordinul MAI nr. 354 din 31.12.2015	Recomandarea se menține
2.	Revizuirea actelor normative privind activitatea Centrului de Plasament Temporar al Străinilor în vederea identificării soluțiilor de angajare în cadrul Centrului a unui medic/asistent medical și a unui psiholog, reieșind din statutul CPTS determinat prin Legea 52/2014 ca loc de detenție, în care persoanele pot fi deținute și până la 6 luni de zile.	Recomandare implementată parțial În cadrul CPTS se prestează servicii de consiliere psihologică de către un psiholog
3.	Inițierea revizuirii HG nr.332 din 23-04-2009 privind aprobarea rațiilor minime zilnice de alimente și a normelor de produse de igienă pentru persoanele din Centrul de Plasament Temporar al Străinilor pentru includerea normelor de alimentare dietetică și a normelor de asigurare cu echipament de protecție	Recomandare parțial implementată

	personal, detergenți și dezinfectant.	
4.	Biroul Migrație și Azil Întreprinderea măsurilor ce se impun de articolul 642 al Legii 200/2010 pentru eliberarea solicitanților de azil din CPTS ori de câte ori este cazul și evitarea solicitărilor de prelungire a termenelor de aflare în custodie a solicitanților de azil.	Recomandarea implementată CpPT nu a identificat solicitanți de azil
5.	Elaborarea de comun cu Serviciul Medical al Poliției de Frontieră și aprobarea procedurilor operaționale standard de asigurare a accesului și continuității tratamentului persoanelor cu boli infecțioase (tuberculoza, infecția HIV SIDA), inclusiv transfrontalier.	Recomandarea se menține
6.	Elaborarea și aprobarea Planului instituțional de prevenire a răspândirii COVID-19 în cadrul CPTS, alineat la Declarație de principii cu privire la tratamentul persoanelor private de libertate în contextul pandemiei de coronavirus și altor Recomandări internaționale privind controlul COVID-19 în locurile de detenție.	Recomandarea se menține
7.	Elaborarea și aprobarea normelor de asigurare a angajaților cu echipament de protecție personală, detergenți, dezinfectant și alimentare pe durata executării serviciului.	Recomandarea nu a fost verificată
8.	Identificarea unor măsuri/mecanisme de desfășurare a ședințelor de judecată online în vederea reducerii riscului de molipsire cu COVID-19 pe durata escortării în ședințe cu participare fizică.	Recomandarea se menține
9.	Elaborarea și asigurarea CPTS cu materiale informaționale despre COVID-19 (prevenire, diagnostic, tratament, suport, reabilitare) pentru deținuți și angajați, inclusiv cu adaptare lingvistică (rom, ru, eng).	Recomandarea se menține
10.	Secția medicală a Poliției de Frontieră Instituirea unui post medical permanent 24/24 ore 7/7 zile în incinta CPTS în vederea realizării garanției de examinare medicală la fiecare intrare și ieșire din instituție, dar și asigurarea accesului persoanelor plasate la asistență medicală în termeni rezonabili.	Recomandarea se menține
11.	Realizarea testării la HIV și hepatite virale doar benevol, prin consiliere și testare voluntară.	Recomandarea se menține
12.	Asigurarea confidențialității documentației medicale și excluderea accesului personalului nemedical la datele medicale ale reținuților (inclusiv în cadrul CPTS).	Recomandarea se menține

13.	Instruirea personalului medical în documentarea și raportarea leziunilor corporale în corespundere cu prevederile Protocolului de la Istanbul și a Regulamentului cu privire la procedura de identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant, aprobat prin ordinul Procuraturii nr. 77 din 31.12.2013.	Recomandarea se menține
14.	CPTS Dezvoltarea și aplicarea procedurilor operaționale standard la nivel de instituție în vederea aplicării măsurilor de reacționare în diferite scenarii legate de controlul răspândirii COVID-19.	Recomandarea se menține
15.	Asigurarea plasării persoanelor noi-admise în carantină pe durata de 15 zile cu excluderea totală a fluxurilor de persoane și evitarea practicii actuale.	Recomandare implementată
16.	Asigurarea instruirii personalului instituției și a persoanelor străine cu referire la măsurile de prevenire COVID-19.	Recomandarea se menține

VI. RECOMANDĂRI:

Ministerul Afacerilor Interne

1. Revizuirea mecanismului de asigurare a asistenței medicale prin intermediul serviciului medical al Poliției de Frontieră, inclusiv a actelor normative în vigoare din prisma alinierii lor la standardele internaționale privind respectarea dreptului la sănătate a deținuților și a garanției fundamentale de examinare medicală: ordinul MAI nr. 345 din 24.11.2014 și Ordinul MAI nr. 354 din 31.12.2015.
2. Revizuirea actelor normative privind activitatea Centrului de Plasament Temporar al Străinilor în vederea identificării soluțiilor de angajare în cadrul Centrului a unui medic/asistent medical reieșind din statutul CPTS determinat prin Legea 52/2014 ca loc de detenție, în care persoanele pot fi deținute și până la 12 luni.
3. Identificarea soluțiilor de angajare în cadrul Centrului a unui traducător sau alocarea anuală a unui buget pentru acoperirea serviciilor de traducere în funcție de necesitățile CPTS.
4. Identificarea resurselor financiare sau alocarea acestora pentru ajustarea/acomodarea accesului în CPTS și a unei camere la necesitățile persoanelor cu nevoi speciale.
5. Identificarea resurselor financiare pentru ajustarea/acomodarea spațiilor de uz comun (baia, veceul, spațiul pentru plimbări) la necesitățile persoanelor cu nevoi speciale.

Biroul Migrație și Azil

1. Elaborarea de comun cu Serviciul Medical al Poliției de Frontieră și aprobarea procedurilor operaționale standard de asigurare a accesului și continuității tratamentului persoanelor cu boli infecțioase (tuberculoza, infecția HIV SIDA), inclusiv transfrontalier.

2. Identificarea unor măsuri/mecanisme de desfășurare a ședințelor de judecată online (inclusiv în vederea reducerii riscului de infectare cu COVID-19 pe durata escortării în ședințe cu participare fizică).
3. Dezvoltarea și aplicarea procedurilor operaționale standard la nivel de instituție în vederea aplicării măsurilor de reacționare în diferite scenarii posibile legate de controlul răspândirii COVID-19.
4. Elaborarea și asigurarea CPTS cu materiale informaționale despre COVID-19 (prevenire, diagnostic, tratament, suport, reabilitare) pentru deținuți și angajați, inclusiv cu adaptare lingvistică (rom, ru, eng).

Secția medicală a Poliției de Frontieră

1. Instituirea unui post medical permanent 24/24 ore 7/7 zile în incinta CPTS în vederea realizării garanției de examinare medicală la fiecare intrare și ieșire din instituție, dar și asigurarea accesului persoanelor plasate la asistență medicală în termeni rezonabili.
2. Realizarea testării la HIV și hepatite virale cu acord informat, prin consiliere și testare voluntară. Informarea persoanelor despre investigațiile dispuse și rezultatele lor.
3. Asigurarea confidențialității documentației medicale și excluderea accesului personalului nemedical la datele medicale ale persoanelor plasate în CPTS.
4. Instruirea personalului medical în documentarea și raportarea leziunilor corporale în corespundere cu prevederile Protocolului de la Istanbul și a Regulamentului cu privire la procedura de identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant, aprobat prin Ordinul Procuraturii Generale nr. 77 din 31.12.2013.
5. Elaborarea Regulamentului de acordare a asistenței medicale persoanelor aflate în custodie publică cu includerea listei documentației medicale primare (formulare, registre) și procedurile de funcționare în corespundere cu recomandările internaționale privind sănătatea în locurile de detenție și standardele naționale.
6. Asigurarea evidenței și documentării adecvate a leziunilor corporale în corespundere cu *Ordinul (comun) nr.77 din 31.12.2013 a Procuraturii Generale privind aprobarea Regulamentului cu privire la procedura de identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant*³.
7. Asigurarea managementului adecvat al medicamentelor (proceduri de asigurare, evidență, verificare, nimicire a medicamentelor expirate), inclusiv condiții de păstrare conformă (dulapuri cu lacăt și/sau fără accesul luminii, frigider).
8. Asigurarea confidențialității informației medicale a persoanelor în corespundere cu legislația în vigoare.
9. Semnarea acordurilor informate pentru examinare medicală și investigații.
10. Elaborarea procedurilor operaționale pentru conduita persoanelor aflate la greva foamei.
11. Respectarea recomandărilor medicale și continuitatea tratamentului și examenul în dinamică.

³ <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=353245>

Centrul de Plasament Temporar a Străinilor

1. Elaborarea Planului de implementare a recomandărilor CpPT urmare a vizitei din 28.09.2020.
2. Asigurarea funcționării spațiilor cabinetului medical în corespundere cu standardele naționale. (Regulamentul sanitar privind condițiile de igienă pentru prestatorii de servicii medicale).
3. Asigurarea examinării medicale confidențiale imediat la fiecare intrare și ieșire din centru cu instituirea Registrelor și formularelor distincte.
4. Asigurarea prezenței personalului medical 24/24 ore în incinta CPTS în vederea realizării garanției de examinare medicală imediată la fiecare intrare/ieșire.
5. Asigurarea evidenței examinării medicale a deținuților la ieșirea din izolator și evidenței convorbirilor telefonice ale deținuților prin instituirea registrelor speciale în acest sens.
6. Actualizarea și plasarea informațiilor despre drepturile și obligațiile persoanelor aflate în custodie publică în locuri publice, în camere/curtea de plimbare/sala pentru întrevederi, cu includerea informațiilor despre mandatului CpPT și/sau altor instituții responsabile de protecția drepturilor lor.
7. Instituirea și completarea Registrului de evidență a informării asupra drepturilor și obligațiilor persoanelor și a Registrului de notificare a terților cu privire la plasament.
8. Dotarea CPTS cu mijloace de comunicare (laptop, telefon) cu acces la internet pentru asigurarea comunicării gratuite a persoanelor aflate în custodie cu rudele/avocatul.
9. Identificarea unui alt spațiu pentru izolatorul disciplinar, care ar corespunde normelor și standardelor naționale sau internaționale. Alternativ înlăturarea carențelor depistate în actualul izolator (fereastra mică, veceul neizolat, lipsa soneriei).
10. Examinarea posibilității amenajării unei bucătării pentru prepararea/păstrarea mâncării de către persoanele aflate în custodie.
11. Asigurarea managementului deșeurilor rezultate din activitatea medicală în corespundere cu legislația în vigoare prin elaborarea procedurilor standard și asigurarea cu recipiente speciale de colectare a deșeurilor periculoase.
12. Instruirea personalului privind securitatea perchezițiilor în vederea prevenirii infectării cu boli hemotransmisibile în caz de lezare accidentală, inclusiv elaborarea și aprobarea procedurilor de reacționare.
13. Identificarea soluțiilor alternative (inclusiv soluții TIC, video conferințe/ședințe de judecată) la transportarea/escortarea persoanelor la judecată sau alte măsuri procesuale în afara izolatorului, pentru a reduce riscul contactului cu alte persoane.
14. Asigurarea deținuților care suferă de careva boli cronice cu alimentație (dietă) specifică maladiei.
15. Elaborarea procedurii de management a cazurilor de declarare a grevei foamei.
16. Garantarea distribuirii produselor alimentare de către angajații, care dispun de un carnet de sănătate cu mențiunile respective despre controlul medical și instruirea igienică.
17. Plasarea în locurile accesibile pentru deținuți a meniului zilei.
18. Elaborarea unei proceduri de colectare a deșeurilor alimentare.
19. Includerea în setul igienic oferit deținuților a pastei/periuței de dinți și oferirea pachetului igienic pentru femei.
20. Identificarea mai multor activități ocupaționale (inclusiv ziare, radio, suplinirea stocurilor de cărți din bibliotecă) în vederea menținerii sănătății mintale a deținuților.

21. Ajustarea/acomodarea accesului în centru și a unei celule la necesitățile persoanelor cu nevoi speciale. Totodată, ajustarea/acomodarea spațiilor de uz comun (baia, spațiul pentru plimbări) la necesitățile persoanelor cu nevoie speciale.

Informarea CpPT privind măsurile luate în vederea implementării recomandărilor sau a măsurilor și termenii de implementare ale acestora, conform legii.

Prin prezenta semnătură, confirmăm că acest raport a fost aprobat prin consens de către toți membrii Consiliului pentru Prevenire a Torturii la ședința din 31.10.2022.

Raportul se semnează doar de Președintele Consiliului pentru prevenirea torturii.

Ceslav PANICO,
Avocatul Poporului (Ombudsmanul)
Președinte al Consiliului pentru prevenirea Torturii